

HIRİSTİYANLIK İNANÇ ESASLARI VE DOKTRİNLERİ

Kredolar/İnanç bildirgeleri kişisel iman ikrarı tarzında düzenlenmiş resmi inanç doktrinlerinin özetidir.

Hristiyanlık tarihine baktığımızda bir dizi kredonun/inanç bildirgesinin varlığını görürüz.

Bunlar içerisinde iki tanesi Hristiyanlar için son derece önemlidir.

Havariler Kredosu/Akidesi

İznik/Kadıköy Kredosu/Akidesi

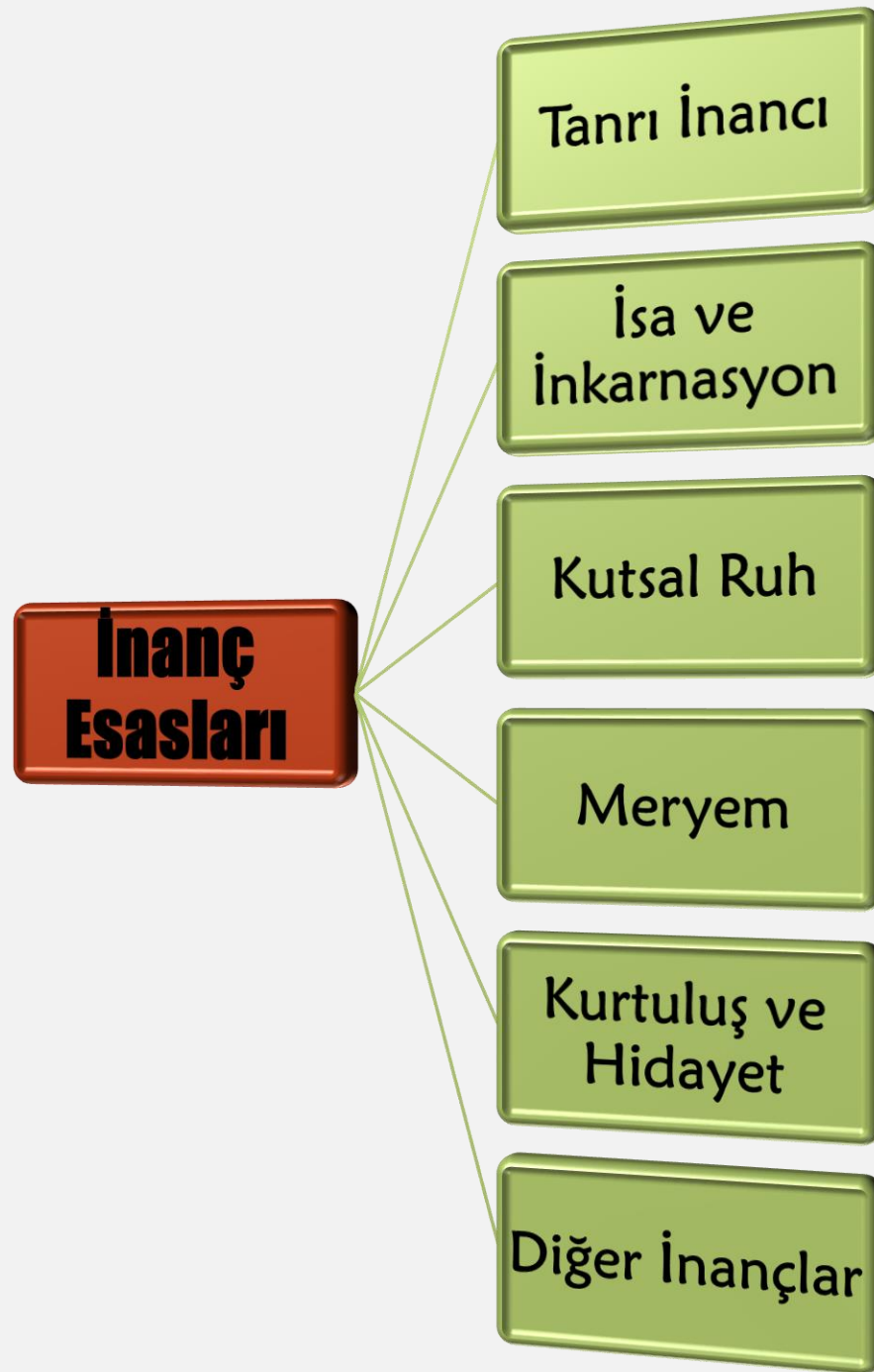
Her Pazar günü milyonlarca Hristiyan bu inanç akidelerini kiliselerde ezbere okumaktadır.

Havariler Kredosu

- BEN
- Her şeye gücü yeten Baba Tanrı'ya,
- Biricik oğlu Rabbimiz İsa Mesih'e,
- İsa'nın Bakire Meryem ve Kutsal Ruh'tan doğduğuna,
- Pilatus zamanında çarmıha gerilerek gömüldüğüne.
- Ölüler arasından üçüncü gün dirildiğine,
- Göklere yükseldiğine,
- Baba'nın sağında oturduğuna,
- Ölülerini ve dirileri yargılamak üzere oradan ineceğine
- Kutsal Ruh'a,
- Mukaddes Kilise'ye,
- Günahların bağışlanacağına,
- Ölümden dirilmeye ve ebedi yaşama,
- İNANIYORUM.

İznik/Kadıköy Kredosu

- Her şeye gücü yeten, görülen ve görülmeyen, bütün şeylerin Yaratanı olan bir tek Baba Tanrı'ya inanıyoruz; Tek Rab olan İsâ Mesih'e de inanıyoruz: Tanrı'nın Oğlu, Baba'dan doğan biricik Oğul, yani Baba'nın özvarlığından oluşan Tanrı'dan Tanrı, Nurdan Nur, gerçek Tanrı'dan gelen gerçek Tanrı, yaratılmış değil, doğrulmuş, Baba'nın aynı öz varlığına sahip olan, Kendi aracılığıyla gökteki ve yerdeki her şey yapılmış, biz insanlar için ve kurtuluşumuz için gökten inmiş, insan bedeni almış ve insanlar arasında yaşamış, sıkıntı çekmiş ve üçüncü günde ölümden dirilmiş, göğe yükselmiş, dirilerle ölüleri yargılamaya gelecek olan O'dur; ve Kutsal Ruh'a da inanıyoruz...

TESLİS

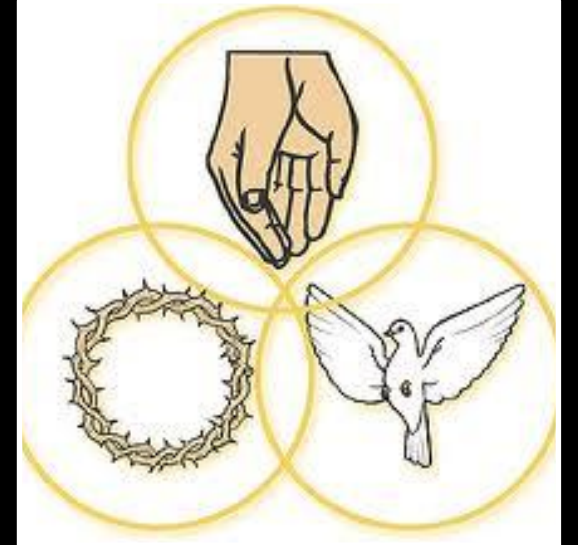

Hristiyanlar, Baba, Oğul ve Kutsal Ruh adı altında üç kişilikte tek bir Tanrı'nın varlığına inanmaktadır. Hristiyan inancına göre

- Baba, kainatı yaratmıştır;
- Tanrının inkarnasyonu olan oğul, günahın esaretinden insanlığı kurtarmak için bedenleşmiş ve kendini çarmıhta feda etmiştir
- Kutsal Ruh ise ilahi sevgiyi insanın kalbine ve gönlüne vermektedir.

“Üçlükte birlik” veya “birlikte üçlük” şeklinde ifade edilen bu doktrinin akılla kavranabilecek bir şey olmadığı ancak imanla idrak edilebileceği ileri sürülür. Teslis doktrinin rasyonel olarak izahının zor olmasından dolayı Hristiyan teologları

- onun “ilahi bir sır/gizem” olduğunu ve ona olduğu gibi iman edilmesi gerektiğini savunurlar.

Baba, Oğul ve Kutsal Ruh üçlüsü şeklinde formüle edilen bu doktrin

- Matta İncili 28:19'da yer alan ve İsa'nın ölümden dirildikten sonra Celile bölgesinde taraftarlarına görünerek onları mesajını tüm uluslara yaymakla görevlendirdiği pasajda geçer:

“İsa yanlarına geldi, ve onlara söyleyip dedi: Gökte ve yeryüzünde bütün hakimiyet bana verildi. Şimdi, siz gidip bütün milletleri şakirt edinin, onları Baba, Oğul ve Kutsal Ruh ismiyle vaftiz eyleyin. Size emrettiğim her şeyi onlara öğretin...”.

Bu formül

- Matta İncili dışında Pavlus'un Korintlilere ikinci mektubunda da geçmektedir:

“Rab İsa–Mesih'in lütfu, Tanrı sevgisi ve Kutsal Ruh'un paydaşlığı hepinizle birlikte olsun” (II. Korintliler 13:14).

"Tanrı, üç şahısta tek bir tabiata/cevhere sahiptir.

(God is una substantia, one being or nature, et tres personae, three persons) şeklinde Batı'da standartlaşan terminoloji

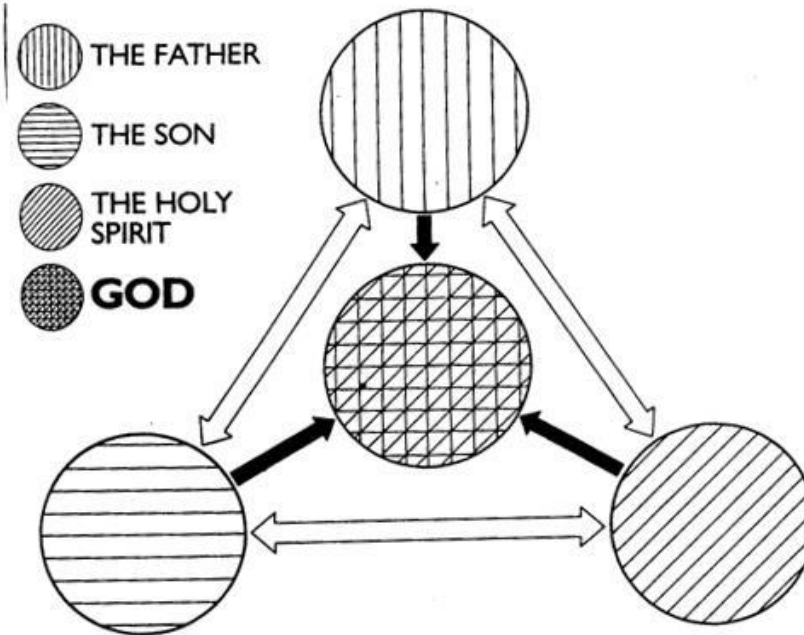
Üçünü yüzyılın başlarında yaşayan ünlü Kilise Babası Tertullian'a kadar geri götürülmektedir.

325 İznik ve 381 İstanbul konsillerinde bu doktrin,

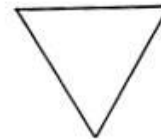
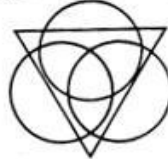
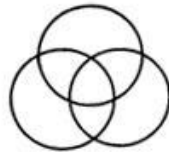
- Kilisenin resmi inanç öğretisi olarak kabul edilerek dogmatlaştırılmıştır.

Teslis

The symbols below are often used by Christians to represent the unity of God who according to the writings of Christianity has been made known as Father (in Heaven), the Son (Jesus) and the Holy Spirit (in the Church).

Tek bir Tanrı var

Bu tek Tanrı Baba, Oğul ve Kutsal Ruh üçlüsünden oluşan bir üçlüdür.

Tanrı mükemmeldir.

Tanrı Herşeye gücü yetendir.

Tanrı heryerdedir.

Tanrı herşeyi bilir.

Tanrı evreni yaratmıştır.

Tanrı evrene müdahale etmektedir.

Tanrı hiçbir şarta bağlı olmaksızın herkesi sevmektedir.

İnsanoğlu dua, ibadet, sevgi ve mistik tecrübeler yoluyla Tanrıyı tanıyıp bilmektedir.

Baba Tanrı

OĞUL TANRI

Tanrı İsa-Mesih'te bedenleşerek yeryüzünde yaşamıştır.

İsa-Mesih hem tam bir Tanrı hem de tam bir beşerdir

Bir beşer olan Meryem Kutsal Ruh tarafında hamile bırakılmış ve böylece İsa-Mesih dünyaya gelmiştir.

Beşeriliği bağlamında İsa-Mesih tıpkı diğer insanlar gibi yer içer, acı ve üzüntü duyardı.

İsa-Mesih çarmıha gerilmiş ve ölümünün üçüncü gününde dirilmiştir.

İsa'nın yaşamı, Tanrı'nın insanoğlunun nasıl yaşamasını istediğinin mükemmel bir örneğidir.

İsa çarmıhta canını verdi ki ona inanlar asli günahattan beri olarak Tanrı ile barışsınlar.

Kutsal Ruh

Yeniden dirilme olayından sonra İsa göğe kaldırılmadan önce taraftarlarıyla bir kaç gün geçirmiştir.

Göğe kaldırıldıktan sonra da taraftarlarına rehberlik etsin diye Kutsal Ruh'u göndermiştir.

Kutsal Ruh, İsa'nın ikinci gelişine kadar Hristiyanlara rehberlik edecek, onları rahatlatacak ve cesaretlendirecektir.

İNKARNASYON

İnkarnasyon doktrini

- Tanrı'nın İsa-Mesih'te bedenleşerek yeryüzünde beşer hayatı yaşamasını ifade etmektedir.

Hristiyanlara göre İsa,

- sadece bir peygamber veya öğretmen değil
- aynı zamanda hem hakiki olarak beşer hem de aynı zamanda ilahi olan Tanrı'nın biricik oğludur.

İsa,

- ilahiliği bağlamında Tanrı ile,
- beşeriliği bağlamında ise insanlıkla özdeşleştirilmektedir.

Bu noktada aklımıza şöyle bir soru gelmektedir:

Bir Yahudi peygamberi olan,

büyük şehirlerden ziyade genellikle köylerde, kasabalarda ve kırsal alanlarda vaazlar vererek bölge halkını “yaklaşan son” konusunda uyaran,

onları bir olan Tanrı’ya iman ederek onun emir ve yasaklarına uymaya çağıran ve yaşamı boyunca ilahlık veya ilahi bir tabiata sahip olma iddiasında bulunmayan İsa,

ölümünden sonra kendisine ibadet edilen tanrısal bir konuma nasıl yükselmiştir?

İsa'nın vaaz ettiği Tanrı'nın Krallığının bir türlü gerçekleşmeme si üzerine bir âhir-zaman peygamberi olarak algılanan İsa,

Gökten yeryüzüne beşerî bir hayat sürmek ve sahip olduğu kurtarıcı özeliğiyle kendine inanları kurtarmak için gelen “Oğul-Tanrı” olarak algılanmaya başlandı.

Bu bağlamda gelişen ve büyüyen Kilise,

- inançlarını, Akdeniz bölgesinin Yunanca konuşan kültürüne aynı zamanda kendisince de kabul edilebilir felsefi terimlerle izah etmek ihtiyacındaydı.

İmparator Konstantin'in 313 Milan Fermanıyla Hristiyanlığı koruma altına almasından sonra,

- imparatorlukta tesis edilen barış tek bir birleştirici Hristiyan inancının gerekliliğini zorunlu kılmıştı.

Bunun üzerine Konstantin 325 yılında “kilisenin ve imparatorluğun düzenini sağlam temellere oturtmak için” İznik Konsilini toplamış,

İlk defa bu konsilde Kilise İsa'yı Tanrı'nın bedenleşmiş oğlu olarak ilan etmek için resmi olarak Yunan kültüründen *ousia* terimini almıştır.

Buna göre İsa Baba ile aynı cevhere sahip olarak görülmüştür. (*Jesus was homoousios toi patri*).

Böylece,

- İncillerde İsa için kullanılan mecazi ifadeler teolojik amaçlar için kullanılarak sonunda felsefi tanımlarla şekillendirilmeye başlamıştır.

Sonuçta da mecazi anlamda Tanrı oğlu olan İsa,

- Kutsal Teslisin ikinci şahsı olan metafizik anlamda Tanrı'nın oğlu konumuna getirilmiştir.

İznik konsilinde Kilise tarafından resmi olarak onan bu inanca göre

- İsa bir beşerî hayat yaşayan ezelî-ilâhî oğul ve bir Logos (Kalam) dır.

Bu inanç esasına dayanan geleneksel Hıristiyan inancı dogma halini almış ve çeşitli şekillerde hem fertler hem de resmi kilise organlarınca ifade edilmiş ve halen de ifade edilmeye devam etmektedir.

O, hem bütünüyle ilâhî, hem de bütünüyle beşerî bir tabiata sahiptir.

Bazı Hıristiyan teologları řu üç nedenden yola çıkarak İsa'nın Tanrı ile aynı cevhere sahip bir varlık olduğunu yeniden değerlendirek inkarnasyon doktrinin literal olarak değil, mecazi olarak anlaşılması gerektiğinin altını çizmektedir.

(1) Son dönemlerde yapılan araştırmalara baktığımızda İsa'nın bizzat kendisinin, kendinin “Tanrı veya Kutsal teslisin ikinci şahsı olan Tanrı'nın oğlu” olduğunu öğretilmediğini

Onun devamlı surette kendinin bir “insanoğlu” olduğunu insanlara öğrettiğini görmekteyiz.

Hatta Markos 10:18'e göre İsa, Tanrı'dan başka bir varlığa ilahilik atfetmeyi küfür olarak telakki etmektedir.

2) Hıristiyan yetkililer ve teologlar,

- İsa'nın hem tam bir Tanrı hem de tam bir beşer olduğu şeklindeki geleneksel Hıristiyan dogmasını anlaşılabilir bir şekilde izah edememektedirler.

Çünkü insanların zihinlerini kurcalayan şu sorular Hıristiyan yetkililerden hala cevap beklemektedir.

- “İsa aynı zamanda nasıl ilahi olarak her şeye gücü yeten (*kadir-i mutlak*)
- beşerî olarak zayıf ve zavallı;
- ilahi olarak her şeyi bilen ve beşeri olarak cahil;
- ilahi olarak ebedi, sonsuz, evrenin kendi-kendini var eden yaratıcısı ve beşeri olarak geçici, sonlu ve başkasına bağımlı bir varlık olabilir?

(3) İnkarnasyon doktrinin literal olarak anlaşılması Hristiyanların diğer dinsel geleneklerle ve onların mensupları ile olan ilişkilerine tamir edilemez zararlar vermektedir.

İsa'nın Tanrı'nın oğlu ve dolayısıyla da Tanrı olarak kabul edilmesi

- Hristiyanlığın bizzat Tanrı'nın kendisi tarafından kurulmuş bir din olduğunu ve dolayısıyla da onun diğer dinlerden daha üstün olduğunu ima etmektedir.
- Buna göre İsa ilahi bir tabiata sahip değildir.

İsa, ne Tanrı'nın oğludur nede teslisin beşer hayatı yaşayan ikinci şahsıdır.

İsa, sahip olduğu Tanrı-bilinçlilikle ilk yüzyıl Filistin bölgesinde kendisiyle karşılaşanlara Tanrıyı gerçek kılan ve onları Tanrı'nın Krallığına hazır hale gelmek için tövbe etmeye çağıran bir peygamberdir.

Kefaret Doktrini

Hristiyan
inancına göre

İsa,

İsa'ya inananlar artık
ondan
yabancılaşmamakta
bilakis onun çocukları
olmaktadır.

insanlığın babası olan
Adem, Tanrı ile yaptığı
ahdi bozmuş ve
itaatsizliğiyle insanlıkla
Tanrı ile insanlığın
arasını açmış diğer bir
deyimle insanlığı Tanrıya
yabancılaştırmıştır.

kaniyla Adem'in
Tanrıya itaatsizliğinin
bedelini ödemiş ve bu
şekilde Tanrı ile
insanlığın uzlaşmasını
sağlamıştır.

İsa'nın üçüncü
günde ölümden
dirilmesi bu
evrensel kefaretin
ve ölüme galip
gelmenin delilidir.

Geleneksel Hristiyan kefarete doktrinine göre İsa-Masih

gönüllü olarak çarmıhta tüm insanların günahlarına kefarete olarak kanını akıtmış ve bu şekilde de insanoğlu ile Tanrı arasında Adem'in günahı sonucu meydana gelen kopmayı düzelterek Tanrı ile insanoğlu arasındaki ilişkiyi yeniden tesis etmiş ve bu şekilde de Tanrı ile günahkar insan nesli arasındaki uzlaşmayı sağlamıştır.

İnkarnasyon doktrini gibi

- günümüzün bazı teologları insanoğlunun Adem'den dolayı günahkar olduğu ve Tanrı'nın azabına mahkum olduğunu ancak İsa'nın çarmıha gerilmesi sayesinde bu günahın affedildiği şeklindeki kefarete doktrini dar kapsamlı bir doktrin olarak nitelendirerek kabul etmemektedir.

Bu teologlar kefarete doktrinin daha geniş anlamda "Tanrı ile doğru bir ilişkiye girmek" şeklinde anlaşılması gerektiğini ileri sürmektedir.

